

**CAPACITATEA COMBATIVĂ A FORȚELOR MILITARE ALE
FEDERAȚIEI RUSE
– MIT SAU REALITATE?**

**THE COMBAT CAPABILITY OF RUSSIAN FEDERATION'S
MILITARY FORCES
- MYTH OR REALITY?**

*CS III dr. Mirela ATANASIU**

*Col. prof. univ. dr. Gheorghe CALOPĂREANU***

Rezumat: *Anexarea Peninsulei Crimeea, acțiunile militare în estul Ucrainei în ceea ce este îndeobște cunoscut ca războiul hibrid, demonstrația de forță a forțelor armate rusești în Siria și incidentele semnalate în diverse locuri la granițe NATO au fost și continuă să constituie tot atâtea îngrijorări pentru Alianță, SUA și pentru numeroase cancelarii europene.*

Cât de justificate sunt aceste temeri? Care este capacitatea combativă reală a forțelor armate ale Federației Ruse?

Studiul de față își propune, prin analiza comparativă a datelor publicate de specialiști recunoscuți, să identifice, cu acuratețe rezonabilă, dimensiunea și efectele potențiale ale puterii militare actuale a Federației Ruse.

Cuvinte-cheie: *Rusia, NATO, forțe militare, capacitate combativă, putere.*

Abstract: *The annexation of the Crimean Peninsula, the military actions in eastern Ukraine pertaining to what is commonly known as hybrid warfare, the show of force performed by the Russian Armed Forces in Syria and the incidents reported in different places at NATO borders have been and continue to be just as many concerns for the Alliance, USA and many European governments.*

How justified are these fears? What is the real combat capability of the Russian Armed Forces?

The study aims, by making use of the comparative analysis of the data published by acknowledged experts, to identify with reasonable accuracy the scale and potential effects of the current Russian military power.

Keywords: *Russia, NATO, military forces, combat capability, power.*

* Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate din Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, E-mail: atanasiu.mirela@yahoo.com.

** Comandantul (rectorul) Universității Naționale de Apărare „Carol I”, E-mail: public@unap.ro.

Introducere

Neînțelegerile ce au trenat între Rusia și NATO au rămas nerezolvate timp de decenii. În tot acest timp, „marele urs din est”¹ a acumulat o serie de nemulțumiri (legate de extinderea structurilor euroatlantice către est, cuprinzând state foste comuniste), care au răbufnit inițial în 2008 prin intervenția în Georgia. Ulterior, politica revizionistă și intervenționistă manifestată de Federația Rusă a culminat cu încălcarea dreptului internațional în procesul de preluare a Peninsulei Crimeii, cu acțiuni militare invazive specifice războiului hibrid în estul Ucrainei (care, deși nici la momentul actual nu sunt recunoscute de către Rusia ca fiind propria operă, încă continuă) și cu incidente aeriene și navale la granițele Alianței încadrate la limita încălcării Articolului 5 al Tratatului Nord-Atlantic, ceea ce a stârnit îngrijorarea statelor membre NATO și UE, în special a celor situate pe flancurile de est și sud al organizației euroatlantice. Astfel, s-a ajuns la tensionarea mediului internațional de securitate și în special a relațiilor politico-diplomatice dintre Occident și Federația Rusă.

Efecte ale politicii externe revizioniste a Federației Ruse

Până în urmă cu ceva timp spațiul euroatlantic era caracterizat ca fiind unul cu un nivel înalt de securitate, stabilitate, prosperitate și consens. Pe fondul apariției crizei economico-financiare survenită în anul 2008 care a afectat cu prioritate SUA și statele occidentale ale Europei, politica Federației Ruse în plan extern a devenit una revizionistă fapt ce contribuie atât la tendința actuală de reconfigurare a sistemului de relații internaționale, cât și la transformarea în timp a caracteristicilor mediului european de securitate.

După ce puterea rusă a decăzut în urma destrămării URSS și dezorganizării politice, militare, economice și sociale iminente din anii '90, imediat după revirimentul său economic sub conducerea lui Vladimir Putin, Federația Rusă a declanșat un proces care constituie normalitatea pentru specificul acestei națiuni indiferent de epoca istorică pe care a parcurs-o - expansiunea. Astfel, în prezent, Federația Rusă investind masiv în dezvoltarea dimensiunii sale militare, deși nu a atins nivelul de dezvoltare pe care îl avea ca imperiu sau uniune de state și cu riscul de a suferi un colaps economic major, promovând o politică externă de slăbire a

¹Ursul brun din teritoriul vast al Rusiei este unul dintre simbolurile statului rus încă din secolul al XVI-lea. A se vedea pe larg: A. Rossomahin, D. Khrustalyov, *RussiaMedvedev: Originsimaging (XVI-XVIII centuries)*, în: *Borders: Almanac of the Center for Ethnic and National Studies of ISU*, Vol. 2: Visualization of thenation, Ivanovo, Ivanovo State University, 2008, disponibil online la: <http://cens.ivanovo.ac.ru/almanach/rossomahin-khrustalev-2008.htm#2>

credibilității în ce privește posibilitățile de securitate oferite de NATO și a coeziunii UE prin propagandă și dezinformare, și exploatând conjuncturile internaționale în continuă dinamică și preocuparea statelor europene pentru combaterea unor amenințări de securitate induse mediului european de securitate dinspre Orientul Mijlociu și Africa de Nord (terorism internațional, migrație) luptă pentru a-și atinge scopul de a se reimpune ca mare putere globală în lume. Un prim efect al acestei orientări agresive în politica și acțiunile externe ale Federației Ruse la adresa Occidentului a fost acela de contestare a statutului SUA ca unică putere globală, moment în care și alte state doresc să-și renegocieze statutul pe scena internațională, de exemplu China în plan global, sau Turcia în plan regional.

Al doilea efect, în planul securității occidentale, al utilizării instrumentarului politic, energetic, militar și informațional de către Federația Rusă asupra statelor regiunii a constat în afectarea caracteristicilor amintite mai sus ale spațiului euroatlantic în sensul slăbirii nivelului *securității* euroatlantice, difuzarea *instabilității* în regiune, amenințarea *prosperității* economice și a *consensului* politic al statelor membre UE și NATO.

Mai mult, inevitabil, acțiunile militare agresive ale Federației Ruse au declanșat reacții diverse. UE și SUA au impus statului rus sancțiuni economice încă din anul 2014 ca răspuns la anexarea ilegală a Peninsulei Crimeea, sancțiuni care au fost înăsprite după doborârea zborului MH17 în iulie 2014. Nu au întârziat să apară reacțiile de teamă în rândul unor state europene membre sau nemembre NATO care își simt amenințate integritatea teritorială și suveranitatea fiind în postură de imediată vecinătate cu Federația Rusă. Ca urmare a amenințării percepute, NATO a inițiat un întreg proces de consolidare a puterii sale militare pe flancul său de est și sud, una dintre acțiunile întreprinse în acest sens fiind plasarea unor elemente din scutul antirachetă american pe teritoriul României.

Astfel, pe fondul suprapunerii intereselor divergente de putere ale Occidentului și Federației Ruse manifestate, pe de o parte, prin includerea în sfera de influență occidentală a unor state ale spațiului ex-sovietic de către NATO și UE în procesul de extindere politico-militară, respectiv economică, către est și, pe de altă parte, prin acțiunile ulterioare ale Federației Ruse în încercarea de menținere/redobândire a supremației asupra unor state considerate „*buffer*” strategic între foștii oponenți au Războiului Rece, relațiile dintre Occident și Federația Rusă s-au degradat puternic.

Tipul relațiilor NATO - Federația Rusă și nivelul de deschidere către dialog la momentul de față a fost expus clar de ambele părți. Astfel, Federația Rusă stipulează în Strategia sa de Securitate pentru anul 2016 că „*extinderea NATO și apropierea sa geografică de frontierele Federației Ruse reprezintă o amenințare la*

adresa securității sale naționale”², iar în declarația emisă în urma desfășurării Consiliului NATO-Rusia din 20 aprilie 2016 de către Secretarul General al NATO Jens Stoltenberg se exprima că NATO și Rusia au neînțelegeri persistente și că nu se va putea trece la cooperarea operațională până când Kremlinul nu se întoarce la respectarea dreptului internațional³. Așadar, relațiile rămân tensionate și cooperarea este limitată între părți până în momentul în care dialogul politic va fi direcționat în sensul asumării unor angajamente ferme și implementarea acestora. Între timp, ambele părți își fortifică capacitățile militare, fapt reliefat în nivelul de militarizare accentuată, amplasarea de trupe și intensificarea exercițiilor militare pe flancul de sud și est al NATO.

Analiză comparativă a capacităților militare ale NATO și Federației Ruse

La momentul actual percepția asupra echilibrului de forțe convenționale dintre NATO și Federația Rusă variază drept pentru care vom realiza o analiză comparativă a capacităților militare deținute de acestea, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ.

În unele reviste de specialitate precum *Jane's Defence Weekly* se prezintă că armata rusă este de obicei etichetată ca fiind „un tigru de hârtie” echipată cu sisteme de arme depășite fizic și moral și condusă de structuri de comandă disfuncționale⁴. În același articol, se arată că în ultimii 5 ani bugetul pentru înzestrarea forțelor terestre s-a triplat, în anul 2016 cifra ridicându-se la 285,25 mld. ruble, sumă care s-a folosit pentru modernizarea echipamentelor militare⁵. Dar, printre argumentele ce îi determină pe unii specialiști să o eticheteze ca fiind un „tigru de hârtie” sunt unele realități precum cea că 65% din cheltuielile alocate pentru forțele terestre se consumă pe salariile personalului, doar aproximativ 4,5% fiind direcționate spre înzestrare⁶, persistența unor probleme la capabilitățile C2 (comandă și control) și interoperabilitatea între diferite platforme de luptă. Totuși, tot aici se admite că Forțele Armatei Ruse rămân, cel puțin scriptic, una dintre cele mai puternice și supradimensionate forțe militare deținute de statele lumii, fiind

²Russian National Security Strategy for 2016: Key Updated Points, 2 ianuarie 2016, disponibil online la: <http://sputniknews.com/russia/20160102/1032599111/russia-national-security-strategy.html#ixzz-49fQPcT-ga><http://sputniknews.com/russia/20160102/1032599111/russia-national-security-strategy.-html>

³ Discursul Secretarului General al NATO Jens Stoltenberg după Consiliul NATO-Rusia, 20 aprilie 2016, disponibil online la: http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50091.htm

⁴IHS *Jane's Defence Weekly*, vol. 53, nr. 11, 16 martie 2016, p. 22.

⁵ Idem.

⁶ Idem. A se vedea graficul prezentat în cadrul aceluiași articol la p. 24.

ierarhizată de specialiștii *Global Firepower*⁷ pe locul al doilea în topul puterilor militare globale fiind depășită doar de SUA. Există puține state care pot se pot lăuda cu o forță armată de aproximativ 850 000 echipamente de luptă, fără să includem tancurile și echipamentul greu care mai numără câteva mii de exemplare.

În anul 2008, războiul cu Georgia a fost văzut ca un test pentru capacitățile militare ale Federației Ruse⁸. Până la finalul conflictului, partea rusă a pierdut 5 nave militare, inclusiv un bombardier strategic⁹. Deși, comanda operativă rusească s-a desfășurat de multe ori (după ce li s-au defectat stațiile radio criptate) cu telefoane mobile personale care nu ofereau nivelul de securizare specific pentru operații militare¹⁰, totuși, puterea militară rusă a câștigat războiul în Georgia în fața unei forțe militare net inferioare.

Ca răspuns imediat, după numai 2 luni, Rusia demara un program ambițios de modernizare a înzestrării cu echipamente militare și restructurare a forțelor sale armate, pentru care se prevedea a se cheltui până în 2020 700 mld. dolari¹¹. Între 2008-2015 acesta a fost susținut de un buget alocat apărării în continuă creștere, deși condițiile economice nu erau propice pentru o astfel de evoluție: inițial datorită crizei economico-financiare globale care a afectat și Rusia, deși într-o măsură mai scăzută decât statele Europei sau SUA, ulterior ca urmare a propriilor acțiuni ilegale din Crimeea care i-au atras sancțiuni economice severe din partea Uniunii Europene și SUA.

Cheltuielile militare pentru apărare ale Federației Ruse pentru anul 2015 au reprezentat 3965 mld. ruble, constituind 5,42% din PIB-ul național, din care 4,26% din bugetul alocat (în sumă brută 3117 mld. ruble) reprezentau totalul pentru capitolul „apărare națională”. Astfel, Rusia pentru acest an se situa între puținele state care cheltuiau pentru apărare mai mult de 5% din bugetul de stat. Pentru anul 2016, în proiectul de buget alocat pentru apărare, cheltuielile erau reduse la aproximativ 3,9% din PIB¹², conștientizându-se incapacitatea de susținere la același nivel ca urmare a continuării sancțiunilor economice punitive, dar și drept consecință directă a scăderii prețului petrolului.

⁷ Site de analiză care explorează puterea militară a diferitelor state ale lumii ce poate fi vizualizat la <http://www.globalfirepower.com>

⁸ Wojciech Lorenz, NATO Narrows Military Gap on Its Eastern Flank, în Strategic File Nr. 20 (55), septembrie 2014, The Polish Institute of International Affairs, 2014, p. 2.

⁹ Dmitri Trenin, *The Revival of the Russian Military. How Moscow Reloaded*, în Foreign Affairs. Putin's Russia Down but not Out, mai iunie 2016, p. 24.

¹⁰ Idem.

¹¹ Ibidem.

¹² Idem, p. 170.

În termeni de buget alocat pentru apărare, în Comunicatul de presă al NATO din 28 ianuarie 2016¹³, se arăta că statele NATO aveau o contribuție estimată pentru anul 2015 în sumă totală de 871 mld. dolari din care SUA reprezintă 75% din contribuția totală la bugetul Alianței¹⁴. Așadar, SUA reprezintă principalul furnizor de securitate euroatlantică. Dacă ar fi să comparăm, în termeni cantitativi, puterea de foc a Federației Ruse cu cea a SUA se prezenta la începutul anului 2016 astfel:

Tipul de capacitate		Federația Rusă	SUA
Rang ocupat în lume		2	1
Personal	Număr de persoane disponibile pentru serviciul militar	70.000.000	145.215.000
	Număr de persoane care îndeplinesc condițiile pentru serviciul militar	47.000.000	120.025.000
	Număr de persoane care ajung anual la vârsta optimă pentru îndeplinirea serviciului militar	1.355.000	4.220.000
	Personal militar activ	766.055	1.400.000
	Personal militar de rezervă	2.485.000	1.100.000
Sisteme terestre (buc.)	Tancuri	15.398	8.848
	Vehicule blindate de luptă	31.298	41.062
	Arme auto-propulsate	5.972	1.934
	Artilerie tractată	4.625	1.299
	Sisteme multiple de lansare rachete	3.793	1.331
Puterea aeriană (buc.)	Total aeronave	3.547	13.444
	Luptătoare/interceptoare	751	2.308
	Aeronave de atac cu	1.438	2.785

¹³http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_01/20160129_160128-pr-2016-11-eng.pdf

¹⁴<http://www.post-gazette.com/opinion/editorials/2015/03/02/Indefensible-Europe-cuts-NATO-spending-while-the-U-S-pays/stories/201502280081>

	aripă fixă		
	Nave de transport aerian	1.124	5.739
	aeronave de antrenament	370	2.771
	Elicoptere	1.237	6.084
	Elicoptere de atac	478	957
Puterea navală (buc.)	Total nave	352	415
	Portavioane	1	19
	Fregate	4	6
	Distrugătoare	15	62
	Corvete	81	0
	Submarine	60	75
	Nave de patrulare	14	13
	Minoare	45	11
Resurse petroliere	Producția de petrol	10.110.000 barili/zi	8.653.000 barili/zi
	Consumul de petrol	3.320.000 barili/zi	19.000.000 barili/zi
	Rezerve descoperite de petrol	80 mld. barili/zi	36,52 mld. barili/zi
Logistică (nr.)	Forță de muncă	75.290.000	155.900.000
	Puterea navală comercială	1.143	393
	Porturi și terminale majore	7	24
	Infrastructură rutieră	982.000 km	6.586.610 km
	Infrastructură feroviară	87.157	224.792 km
	Aeroporturi de serviciu	1.218	13.531
Resurse financiare	Buget anual de apărare	46,6 mld.\$	581 mld.\$
	Datoria externă	599 mld.\$	17.260 mld.\$
	Rezerva monetară și în aur	377,8 mld.\$	130,1 mld.\$
	Puterea de cumpărare	2.553 mld.\$	17.350 mld.\$
Resurse geografice	Suprafața teritoriului	17.098.242 km²	9.826.675 km ²
	Linia de coastă	37.653 km	19.924 km
	Frontiere comune	22.407 km	12.048 km
	Căi navigabile	102.000 km	41.009 km

Sursa: *Military power comparison results for United States of America vs. Russia*, 21.01.2016, Global Fire Power, <http://www.globalfirepower.com/countries-comparison-detail.asp?form=form&country1=United-States-of-America&country-2=Russia&Submit=Compare+Countries>

Din tabelul comparativ de mai sus, se observă, de exemplu, că Federația Rusă depășește numărul tancurilor americane fiind înregistrate 15 398 față de 8848, dar forțele aeriene rusești sunt depășite numeric de SUA prin numărul de aeronave 3547 versus 13 444. În ce privește bugetul destinat apărării, cel al Federației Ruse este copleșit de cel american, constituind mai puțin 11% din cel al SUA.

În ce privește dezvoltările în termeni de capacitate militară rusească, aceasta a fost expusă în parte la intervenția militară din Ucraina din anul 2008 când s-au utilizat forțele terestre. Odată cu Siria, occidentalii au posibilitatea de a vedea „la lucru” și forțele aeriene rusești pentru a ne face o idee mai clară asupra nivelului capacităților militare reale ale acestora. Deja, au fost o serie de demonstrații de forță în raidurile aeriene asupra teatrului de operații sirian în care se precizează în *Military Balance 2016* au utilizat armament sofisticat precum rachete de croazieră Kh-555 și Kh-101 lansate asupra forțelor organizației Stat Islamic cu ajutorul bombardierelor strategice Tu-95MS și Tu-160, în noiembrie 2015¹⁵. Capabilitățile forțelor navale au fost expuse în Marea Caspică unde Federația Rusă a lansat rachete de croazieră NK Kalibr 3M14.

Cantitatea muniției de precizie al Federației Ruse rămâne limitată, majoritatea muniției este constituită din bombe cu fragmentare. Alte capabilități la care forțele aeriene rusești sunt deficitare sunt avioanele fără pilot (UAV) - în special pentru altitudini înalte și medii, interceptorii de comunicații și electronici (EMP) și sisteme de vizualizare prin satelit¹⁶, capitole la care forțele NATO sunt cele mai avansate.

Totuși, lucrurile nu trebuie privite simplist deoarece există specialiști chiar și americani cum este cazul Șefului de Stat Major General al Armatei SUA care recent declara că „*Armata SUA se află sub grad de risc ridicat în ce privește nivelul său de pregătire pentru a-și apăra națiunea și a răspunde unul conflict la scală largă*”¹⁷. În aceeași notă apare și analiza prezentată de doi experți ai RAND Corporation, care arată că în situația unui scenariu sumbru al unui atac rapid asupra

¹⁵ *The Military Balance 2016. The Annual Assessment of Global Military Capabilities and Defence Economies*, the International Institute for Strategic Studies, p. 6.

¹⁶ *Idem*, p. 163.

¹⁷ *US Army Chief Sounds Alarm: Military at 'High Risk'*, 8 aprilie 2016, disponibil online la: <http://www.defensenews.com/story/defense/land/army/2016/04/07/army-chief-sounds-alarm-military-high-risk/-8276-3640>

statelor baltice, forțele rusești pot ajunge în capitala estoniană sau în cea a Letoniei în 30-60 ore, ceea ce va face ca SUA și aliații săi să fie depășiți teritorial, militar, dar și numeric¹⁸. Aceeași experți, consideră că având avantajul proximității geografice, armata rusă va putea angaja, în aproximativ 10 zile, 27 batalioane gata de luptă (30 000-50 000 militari în formație de manevră). Chiar și în contextul în care se continuă cu dispunerea forțelor pe flancul de est al NATO, capacitatea de apărare înaintată a aliaților nu va fi pe măsura forțelor terestre generate în teritoriul de Federația Rusă. Aceeași analiști arată că raportul de forțe inițial în zonă va fi în avantajul Rusiei astfel: tancuri (7:1), vehicule luptă de infanterie (5:1), elicoptere de atac (5:1), guri de artilerie (4:1), artilerie cu rachete de arie lungă (16:1), apărare aeriană de arie scurtă (24:1), apărare aeriană de arie lungă (17:1)¹⁹.

Manipularea capacității sale nucleare reprezintă unul dintre apanajele strategiei militare a Federației Ruse, iar amenințarea cu un război nuclear limitat era unul dintre scenariile care plana asupra statelor occidentale, în contextul prevederilor Doctrinei aprobate de Moscova în anul 2000 cu privire la posibilitatea de a răspunde cu un atac preventiv cu arme nucleare tactice dacă se simte amenințată cu forțe convenționale copleșitoare. De altfel, în anul 2009 Rusia a desfășurat un scenariu de exercițiu prin care se simula un atac asupra Poloniei și statelor baltice. Ulterior, administrația de la Kremlin a modificat respectiva Doctrină reducând rolul dimensiunii nucleare în apărarea sa. Totuși, această opțiune nu poate fi eliminată în cazul unui conflict deoarece la puterea militară convențională rusă se adaugă controversatul sistem *Iskander* care deși are încărcătură convențională, poate fi înarmat și cu focoașe nucleare (cum deja a făcut cu sistemul *Tochka*)²⁰. Prin acestea două din urmă, Forțele Terestre Ruse dețin capabilitatea unui atac terestru puternic de la distanță mare.

Posibile direcții viitoare de acțiune ale NATO și Federației Ruse

Pe când NATO în sine reprezintă o organizație care are drept scop esențial apărarea și este creată pentru a asigura pacea, securitatea și stabilitatea statelor aliate, Rusia a avut permanent în istorie tendințe de expansiune, doar că nu totdeauna conjunctura economică, cum este cazul și în prezent, i-au permis susținerea unor conflicte de durată cu un adversar mai puternic luat pe ansamblu. Mai mult, deși în lucrarea de față am prezentat unele opinii ale unor specialiști care se ocupă cu scenariile și jocuri de război, majoritatea experților din arealul Relațiilor Internaționale

¹⁸ David A. Shlapak, Michael Johnson, *Outnumbered, Outranged, and Outgunned: How Russia defeats NATO*, 21 aprilie 2016, disponibil online la: <http://www.rand.org/blog/2016/04/outnumbered-outranged-and-outgunned-how-russia-defeats.html>

¹⁹ Idem.

²⁰ *IHS Jane's Defence Weekly*, vol. 53, nr. 11, 16 martie 2016, p. 32.

și Științelor Politice consideră că Rusia nu are capacitatea la momentul de față de a se confrunta cu NATO²¹ pentru că o forță militară trebuie să fie susținută economic, ceea ce nu se poate spune, în prezent, despre statul rus în contextul în care economia suferă de pe urma sancțiunilor impuse de Occident și scăderea prețului petrolului. Inițierea unei agresiuni asupra unui aliat al NATO ar reprezenta colapsul, nu numai financiar, al Federației Ruse, deoarece, deși pe termen scurt este posibil să dețină supremația militară, ulterior va fi copleșită de forțele NATO atât cantitativ, cât și calitativ.

În același timp, dacă Rusia dorește să își câștige statutul de mare putere globală are nevoie de o rețea de baze militare care să se întindă în Marea Mediterană, Oceanul Atlantic, Pacific și Oceanul Arctic. Dar, deși Rusia a intervenit în Georgia și Ucraina pentru a-și afirma statutul de mare putere la nivel mondial, nu poate convinge doar prin acțiuni secvențiale, ci are nevoie și de susținere bazată pe capabilități și resurse pe care nu le-a acumulat încă. În aceste condiții, acțiunile recente ale Kremlinului sunt mai degrabă un rezultat al temerilor sale, decât o proiecție a puterii reale susținută de un fundament militar puternic și o economie eficientă.

În ce privește NATO, așa cum se observă și din agenda prevăzută pentru Summit-ul ce va avea loc în Varșovia în iulie 2016, ia în serios amenințarea venită dinspre est, luând o serie de măsuri de descurajare și reasigurare a aliaților săi. În acest sens, s-a constituit Forța Întrunită cu Grad de Pregătire Foarte Ridicat (VJTF) cu ajutorul căreia, la nevoie, se vor putea desfășura trei brigăzi de infanterie aeropurtată, o brigadă de lovire (Stryker) și o brigadă SUA de blindate. La aceasta se adaugă înmulțirea misiunilor de poliție aeriană, a patrulilor maritime și exercițiilor robuste. Au fost luate și măsuri de asigurare pentru Turcia - cu baterii Patriot, avioane de supraveghere AWACS, precum și o prezență maritimă consolidată în Mediterana de Est și în Marea Neagră. De asemenea, dimensiunea Forței de Răspuns a NATO s-a triplat ajungând la mai mult de 40 000 de militari, cu noua Forță Spearhead în centrul său. Au fost activate unități de integrare a forțelor NATO (Letonia, Estonia, Lituania, Polonia²², și recent România²³).

Din punctul nostru de vedere, la momentul actual, niciuna dintre cele două părți la care ne referim nu este interesată de a duce un război prin mijloace militare

²¹ A se vedea: Clayton Browne, *Russia's Military Modernizes, But Still Not Ready For Prime Time*, 10 septembrie 2015, <http://www.valuewalk.com/2015/09/russias-military-modernizes/> sau Tomáš Baranec, Juraj Beskid, *Is Russia Really a Global Military Power?*, 17 august 2015, URL: <http://neweasterneurope.eu/articles-and-commentary/1692-is-russia-really-a-global-military-power>.

²² *NATO Force Integration Units (NFIU)*, disponibil online la: <http://jfcbs.nato.int/page5725819/nato-force-integration-units>

²³ *NATO Force Integration Unit Romania, 2016*, disponibil online la: <https://www.jfcnaples.nato.int/-operations/nato-force-structures/nfiu-rou>

clasice. Ambele părți se înarmează deoarece s-a creat un nivel ridicat de neîncredere cu privire la intențiile uneia față de cealaltă, fiecare suspectând-o pe cealaltă de a avea intenții beligene.

Probabil că Federația Rusă va continua cu tatonări la frontierele NATO la limita dreptului internațional și a prevederilor Tratatului de la Washington. De asemenea, se va implica în teatre de operații în care activează și NATO din cel puțin două motive: pentru a-și asigura vizibilitatea internațională și a-și extinde influența în plan regional. Așadar, va continua intervenția în Siria pentru că această acțiune îi creează o imagine în general pozitivă înlăturând atenția media de la statu quo-ul pe care încearcă să îl mențină în Crimeea și implicarea în acțiunile separatiste din Donețk și Lugansk. În același timp, participând la negocierile de pace siriene la masă cu SUA, încearcă să își creeze un context de egalitate cu încă cea mai mare putere globală a momentului.

Concluzii

Anexarea de către Rusia a Crimeii și încercările repetate de a destabiliza și mai mult Ucraina reprezintă o provocare pentru vecinii statului ucrainean, dar și pentru mediul european și euroatlantic de securitate pe ansamblu. În acest context, criza geopolitică ucraineană a dus la alterarea relațiilor dintre SUA și Rusia, situație care conduce la perturbarea „echilibrului de putere” în arealul sistemului european de securitate și la modificarea raporturilor de putere globală. Cauzele acestei crize geopolitice se regăsesc în domeniul de existență și manifestare a intereselor divergente actuale ale actorilor geopolitici. Astfel, șirul recent al evenimentelor petrecute la granița estică a comunității transatlantice se constituie în punctul de cotitură al relațiilor dintre Occident și Federația Rusă, prezentând aspecte relevante nu doar pentru evoluția raporturilor dintre acești actori, ci și caracteristici specifice fiecăreia dintre părți.

Nodul gordian al raporturilor analizate este reprezentat de vecinătatea comună, cu importanță vitală pentru interesele Rusiei și importanță strategică pentru Vest, tranzitată de principalele rute de transport al hidrocarburilor dinspre Rusia spre Europa. Această vecinătate este vizată de inițiative ale Occidentului orientate spre stabilizare, dezvoltare a capacității de autogovernare, de promovare a democrației și pieței libere și încercări ale Federației Ruse de menținere în sfera de influență politică, economică și militară, prin perpetuarea instabilității. Este o zonă pe care Moscova nu o vrea pătrunsă de valorile occidentale, iar războiul georgian (2008), anexarea Peninsulei Crimeea (2014) și războiul ulterior din estul Ucrainei confirmă că Moscova nu manifestă disponibilitate în a lăsa aceste state să-și aleagă propria direcție politică.

Considerăm că Federația Rusă nu deține încă capacitatea militară necesară pentru a susține o confruntare directă cu NATO pe termen lung, fapt pe care îl conștientizează. Ca urmare, considerăm că administrația de la Kremlin va continua să-și ducă politica de decredibilizare, discreditare și dezbinare a aliaților prin mijloace nemilitare specifice războiului hibrid.

Dialogul politic între statele și organizațiile spațiului euroatlantic reprezintă în momentul actual precondiția pentru inițierea detensionării mediului de securitate, drept pentru care menținerea deschisă a canalelor de dialog cu Federația Rusă este crucială.

BIBLIOGRAFIE

- BARANEC T, BESKID J, *Is Russia Really a Global Military Power?*, 17 august 2015, <http://neweasterneurope.eu/articles-and-commentary/1692-is-russia-really-a-global-military-power>
- BROWNE C, *Russia's Military Modernizes, But Still Not Ready For Prime Time*, 10 septembrie 2015, <http://www.valuwalk.com/2015/09/russias-military-modernizes>
- Discursul Secretarului General al NATO Jens Stoltenberg după Consiliul NATO-Rusia*, 20 aprilie 2016, http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50091.html
http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_01/20160129_160128-pr-2016-11-eng.pdf
- <http://www.post-gazette.com/opinion/editorials/2015/03/02/Indefensible-Europe-cuts-NATO-spending-while-the-U-S-pays/stories/201502280081>
- IHS Jane's Defence Weekly*, vol. 53, nr. 11, 16 martie 2016;
- NATO Force Integration Units (NFIU)*, <http://jfcbs.nato.int/page5725819/nato-force-integration-units>
- ROSSOMAHIN A, KHRUSTALYOV D, *RussiaMedvedev: Originsimaging (XVI-XVIII centuries)*, in: *Borders: Almanac of the Center for Ethnic and National Studies of ISU*, Vol. 2: Visualization of thenation, Ivanovo, Ivanovo State University, 2008, <http://cens.ivanovo.ac.ru/almanach-rossomahin-khrustalev-2008.htm#2>
- Russia, U.S. agree to speed up Syria peace effort*, 24 martie 2016, <http://www.reuters.com/article/us-russia-usa-kerry-idUSKCN0WQ0PG>

- Russian National Security Strategy for 2016: Key Updated Points*, 2 ianuarie 2016, <http://sputniknews.com/russia/20160102/1032599111/russia-national-security-strategy.html#ixzz49fQ-PcTga><http://sputniknews.com/russia/20160102/1032599111/russia-national-security-strategy.html>
- SHLAPAK D. A, JOHNSON M, *Outnumbered, Outraged, and Outgunned: How Russia defeats NATO*, 21 aprilie 2016, <http://www.rand.org/blog/2016/04/outnumbered-outraged-and-outgunned-how-russia-defeats.html>
- The Military Balance 2016. The Annual Assessment of Global Military Capabilities and Defence Economies*, the International Institute for Strategic Studies;
- TRENIN D, *The Revival of the Russian Military. How Moscow Reloaded*, în *Foreign Affairs*. Putin's Russia Down but not Out, mai iunie 2016;
- US Army Chief Sounds Alarm: Military at 'High Risk'*, 8 aprilie 2016, <http://www.defensenews.com/story/defense/land/army/2016/04/07/army-chief-sounds-alarm-military-high-risk/82763640>
- WOJCIECH L, „NATO Narrows Military Gap on Its Eastern Flank”, în *Strategic File* Nr. 20 (55), septembrie 2014, The Polish Institute of International Affairs, 2014;
- www.jfcnaples.nato.int/operations/nato-force-structures/nfiu-rou

